

XX.

Rond Doornik.

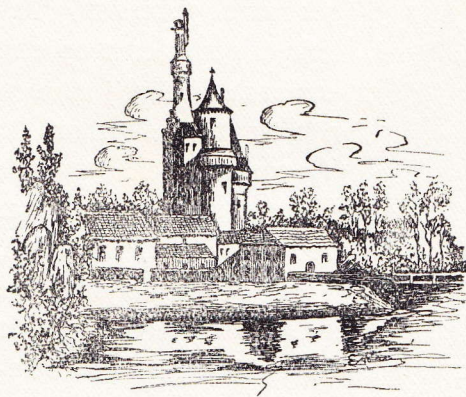
DE STEENKAPPER.

— Tot van avond!

— Dag Pierre!

En na zijn vrouw gegroet te hebben, verliet Pierre Dansart zijn huisje, om zich naar de steengroeve te begeven, waar hij het dagelijksch brood verdiende.

De groeve lag een half uur verder, maar Pierre behoefde zich niet te haasten, hij was vroeg op pad, want hij kuierde gaarne langzaam, genietend van de Schelde, die voorbij zijn woning vloeide, en van het land rondom, van den wonnigen, heerlijken zomermorgen.

Kasteel te Antoing.

Pierre was een gevoelig man, hij arbeidde ginds in de streek der groeven en kalksteenovens, in 't gebied der nijverheid, maar kon er niet wonen. Neen, vóór en na zijn dagtaak begeerde hij de stilte van akkers en weiden, den geur van bloemen en kruiden, den vrede der natuur, den aanblik van den stroom, die murmelde tusschen de groene oevers, medezong met het ruischend riet.

Jaren reeds woonde hij in een stil hoekje bij de Schelde, 's zaterdags avonds baadde hij zich in de rivier. 's Zondags zat hij uren met de vischlijn op haar boord. en hij kende veel schippers, die hier voorbij voeren, en wisselde met hen een vroolijken groet, en de ketsers vertelden hem nu en dan wat nieuws uit de stad; lang kon hij mijmerend in 't water staren, en zoo was de Schelde als iets onmisbaars in zijn bestaan, iets behoorend bij zijn huisje en zijn gezin. Ook thans wandelde hij welgemoed langs den

oever, nu en dan even poozend en om zich heen blikkend, terwijl de blauwe rook uit zijn steenen pijpje, om zijn hoofd keilde. Ginds zag hij de vijf torens van Doorniks kathedraal, nabij het oude eerwaardig belfort en de andere kerkspitsen.. Keek hij rechts, dan groette hij Antoings kasteel, dat van op den heuvel, als dreigend over den stroom hing.. Pierre kende ook veel uit de geschiedenis zijner streek, want hij hield van de oude historieën en de legenden; las en hoorde en vertelde ze gaarne. Ge hadt daar de gemeente Hollain met haar Brunehault steen.. Pierre had dat monument uit vroegere eeuwen dikwijls gezien. De steen

Steen Brunehault.

zit 3 M. onder den grond en steekt er 4,5 M. boven... en het volk ziet er met verwondering.. velen zelfs met bijgeloovig ontzag... naar. Een overlevring toch beweert, dat O. L. Vrouw hem in haar voorschoot naar Doornik droeg, om hem te gebruiken als grondslag voor de kerk welke men tot haar eere oprichtte; maar onderweg vernemende dat die grondslag reeds gelegd was, liet ze den steen hier vallen. Het bijgeloovige volk meende, dat de steen groeide, en de wereld vergaan zou, als

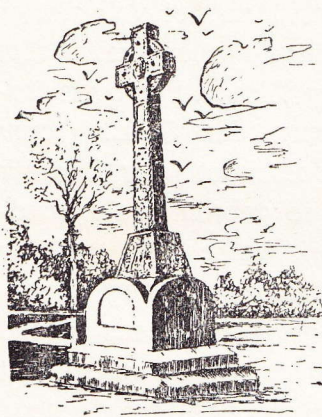
hij omver viel. In vroegere eeuwen vereerde men hem als een God, en menigmaal heeft men getracht hem te verwijderen, waartoe de krachten te kort schoten.

Maar nog staat de steen daar als een getuige uit lang vervlogen tijden, toen de hutten der eerste bewoners van België langs den Scheldeoever verrezen.

En dan 't slot van Antoing! Pierre kon veel vertellen van den ouden burcht, van de vallen en vergeethoeken, de doolgangen, de torens... Hij zou u ook gesproken hebben over 't kasteel van Calonne, waar Lodewijk XIV den nacht doorbracht vóór den geweldigen

veldslag van Fontenoy... Pierre was op het veld geweest, waar de Franschen de vereenigde Engelschen en Hollanders versloegen en in Augustus 1907 had hij gezien, hoe 150 Ieren er een gedenk-teeken onthulden tot nagedachtenis van hun vaderen, die met de Franschen tegen de Engelschen, de verdrukken der Ieren, streden. 't Was ook hier, nabij de Schelde, in een bosch tusschen Péronne en Maubeuge, dat de kluizenaar woonde, die zich liet verlokken voor den valschen Boudewijn te spelen, en nog bezoekt men er de fontein van broeder Gilles, naar den avonturier genoemd. Pierre kende ook het kasteel van Vault, naar Cesar geheeten, en nu een ruïne, uit den Romeinschen tijd.

Gedenk-teeken der Ieren
te Fontenoy.

Geen wonder, dat de werkgezellen Dansart een „geleerde” noemden. Pierre had in zijn jeugd lang mogen leeren, en zeker was hij heel wat meer geworden dan steenhouwer, ware zijn vader niet zoo vroeg gestorven. Toen moest Pierre voor moeder werken... en hij was werkman gebleven, maar nog bezat hij den lust tot lezen en onderzoeken. Daarom noemde men hem een zonderling. Doch de kamaraden begrepen niet, dat Dansart meer van 't leven genoot dan zij

Pierre drentelde verder, mijmerend, opmerkend, geheel opgaande in den weelderigen

zomerochtend. Maar ginds hingen wolken van rookdamp, daar was de lucht niet blauw, daar spuwden hooge schouwen hun vuilen rook En in die streek moest Pierre zijn... Hij ging voorbij kalkovens... en kalkstof bedekte dra zijn schoenen, zijn broek, zijn kleeding; hier voerde men arduinbrokken aan, om ze in de ovens tot kalk te branden, elders bracht men de ongebluschte kalk naar de magazijnen. Wat verder lagen de steengroeven en Pierre daalde in een diepen kuil, waar in de wanden de blokken hardsteen tegen de aarde afstaken.

Het werkvolk verzamelde zich. Een overste wees een stuk arduin

aan, dat losgehakt moest worden. Dit was de taak van twee makkers onder toezicht van Pierre, die eerst den blok met een krijtstreep afteekende; de mannen maakten nu met een puntigen hamer een groef langs die lijn. Daarna sloegen ze van afstand tot afstand beitels in de gleuf, tot eindelijk 't blok losspleet.

Intusschen waren ook arbeiders boven druk bezig. Velen zaten onder een strooien afdak en bewerkten blokken arduin, hieuwen punten en hoeken af, namen oneffenheden weg, gaven den steen een regelmatigen vorm. Weer anderen waren steenen aan 't polijsten of stonden bij de zagen, stalen platen, die door den arduinblok sneden, als een mes door brood. En zoo had ieder zijn taak, en er werd vlijtig gearbeid en menig druppeltje zweet gelaten, maar Pierre, die niet alleen toezag, maar ook werkte, dacht nu en dan met een gevoel van wellust aan den zoeten avond, de wandeling huiswaarts, de rusture op den Scheldeoever bij 't frissche water.

Een der oversten kwam bij hem en zei:

— Pierre, we moeten een groot blok doen springen...

— Goed, mijnheer... antwoordde Dansart.

— Gij zult de lont leggen en goed toezien..

— Zeker mijnheer, hernam onze vriend, fier om 't vertrouwen, dat men in hem stelde, want de oversten wisten, dat hij voorzichtig en verstandig was, iemand, waarop ze rekenen konden.

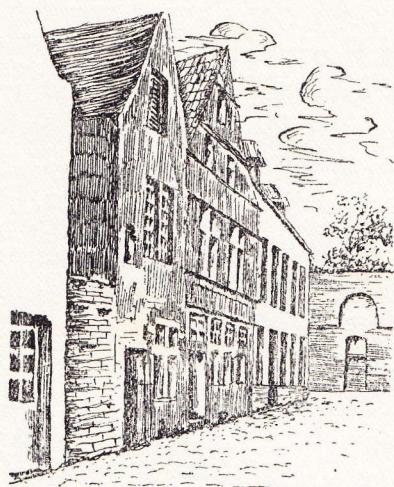
Een groot stuk arduin, waarop de beitels als glas zouden breken, moest met dynamiet losgemaakt worden, een gevaarlijk werkje dus.. Pierre legde de kardoos op een geschikte plaats en verbond ze aan de lange lont, en, toen ieder op voldoende afstand was, stak hij de lont aan en vluchtte heen. Het vlammetje liep snel voort langs de zoo brandbare stof... een vreeselijke slag klonk... een rookwolk steeg op, terwijl de gansche groeve daverde van 't geweld der ontploffing...

De rook trok op... Pierre keerde terug, om de uitwerking van den slag te zien, 't ander volk kwam ook nader... en toen was het weer, of een schrikkelijke donderslag de stilte scheurde, en de aarde schokte... en een rookwolk hulde de groeve in haar sluier, maar

uit dien damp was een angstkreet opgestegen, 't noodgeschrei van Pierre Dansart.

Het werkvolk gilte en tierde, en allen riepen, dat Pierre vermord zeld moest zijn..., allen sidderden van ontzetting, maar niemand durfde zich verder wagen, tot eindelijk toch een makker toesnelde. De rook was opgetrokken, de groeve lag rustig, blakend weer in den zonneschijn... maar tegen den grijzen steen stak 't kloeke lichaam van den armen werkman af...

— Pierre, Pierre! kreet de genaderde.

Oude huizen te Doornik.

Het lichaam bleef roerloos. De oogen waren gesloten, 't gelaat was bleek...

Op den linkervoet lag een groot blok arduin... De man wentelde het om...

— Bloed... Pierre, arme Pierre! gilte hij half weenend.

Hij wenkte de anderen, schreeuwde driftig:

— Komt dan toch, lafaards, kan hij hier alzoo blijven liggen... komt, helpt mij...!

Oversten naderden nu, redetwisten over 't gebeurde, begrepen niet, hoe er twee ontploffingen konden geweest

zijn van één kardoos... gaven bevelen... en eindelijk werd Pierre voorzichtig opgenomen, naar boven gedragen en in een bureel neergelegd. Men ontbood haastig een dokter...

En een half uur later werd de nog altijd bezwijmde Dansart in een bootje gedragen, dat de Schelde afvoer Doornikwaarts... En een opzichter ging aan de vrouw ginds in 't afgelegen huisje vertellen, dat haar Pierre naar 't gasthuis der stad vervoerd was en de dokter de afzetting van 't verbrijzelde linkerbeen hoogst noodig achtte...

Weken kropen voorbij. Dansart zweefde tusschen leven en dood.

Zijn sterk gestel overwon de zware koorts en . . Eindelijk mocht hij het hospitaal verlaten.

— Breng mij in een bootje naar huis, vroeg hij dan.

Zijn vrouw zat nevens hem en Dansart genoot van dit eerste tochtje. 't Was een schoone dag en de schuit schoot vroolijk door het kabbelend water en Pierre liet zijn blik weiden langs de oevers, waar het riet hem toewuifde, waar bloempjes bloeiden tusschen 't gras, en hij zei ontroerd:

— Wat is het weer goed buiten te zijn! Wat is het schoon aan onzen stroom!

Maar plots wrong een snik in zijn keel.

— We zullen ginds niet kunnen blijven, sprak hij droevig. Ik ben er te ver van mijn werk nu . . ik heb maar één been meer en moet op krukken springen...

— Maar 's Zondags zullen we den ganschen dag bij de Schelde door brengen, troostte zijn vrouw, die zoo goed het gevoel van haar man begreep.

Dansart vestigde zich na zijn volkomen genezing in de streek der kalkovens en groeven, in 't gebied der nijverheid, maar 's Zondags, als het weer gunstig was, zag men den verminkte met de vischlijn op den Scheldeboord.

O, meer nog dan voorheen, gevoelde hij hoe lief, hoe onmisbaar hem de stroom was! En in de week 's avonds, na de dagtaak, verzamelde hij de kinderen van zijn werkgezellen rond zich, — ook grooteren kwamen luisteren — en dan vertelde „de geleerde” de verhalen der Schelde, de legenden van Antoing, Péronne, Hollain, Vaultx, Doornik, en andere plaatsen.. en zoo te mogen spreken over de rivier en haar steden was hem een genot.

A. HANS.

DE SCHELDE VRIJ!

(VERHALEN VAN DE SCHELDE).

SCHELDE VRIJ

Door A. HANS

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN